

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan sveder, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Gospodskih ulicah št. 12.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Situacija.

Dve leti je tega, kar je nemška levica ugnala grofa Taaffeja v kozji rog. Grozila mu je, da ostavi državni zbor in grof Taaffe hitel je kovati Dunajske punktacije, s katerih pomočjo je mislil uklentiti češko narodno gibanje, pridobiti si naklonjenost ne-nasitne nemške levice in vzdržati svoj vladni sistem, naslanjaje se pri tem na občno nezadovoljnost. Grof Taaffe računal je dobro, le v jednom se je prevaril: češki narod poslal je letos na spomlad, namesto dosedanjih preskromnih svojih poslancev, nove, energične zastopnike na Dunaj, kateri so grofu Taaffeju zmešali štrečno, da si ni vedel pomoči na nobeno stran. Mladočehska volilna zmaga je prouzročila, da je proglasil grof Taaffe princip gospodarske politike in se izrekel za večino od slučaja do slučaja. S pomočjo tega programa se mu je posrečilo, zvesti tri največje stranke v državnem zboru, Hohenwartovce, Poljake in nemško levico v takozvani kartel, ki je omogočil grofu Taaffeju voditi še nadalje državno upravo in se mej tem pogajati s posamnimi strankami, v prvi vrsti z nemško levico in s Poljaki, zaradi sestave stalne in zanesljive večine. Iz začetka zorela je grofa Taaffeja pšenica prekrasno in ves svet je bil prepričan, da se bode v kratkem razjasnil položaj in da se bode sklenila nemško-poljska zveza. Zgodilo se je pa drugače, povsem drugače, nego je mislil grof Taaffe, in baš pri gospodarskem predlogu se je pokazala vsa ničnost njegovih kombinacij, ničnost kartela in nemožnost nemško-poljske zveze.

Da je kartelna stranka nesposobna za večino, kakor bi ugajala grofu Taaffeju, je javna tajnost in on sam zmatral jo je le za prehodno pot k stalni večini, zakaj vedel je dobro, da tako heterogenih elementov ni moči vzdržati delj časa v zvezi. Tega se seveda ni nadejal, da se bode to nasprotstvo pokazalo že tako rano, kakor se je zgodilo.

Že pred dvema letoma stavil je bil Plener — tedaj še opozicionalec — predlog, da je takozvanim petakarjem odpustiti 70% izredno doklado. Mladočehi oteli so ta predlog pozabljivosti in predlagali, da se spravi v debato, čemur se zbornica ni mogla upirati. Krvavečim srcem morala je levica zagovarjati ta predlog proti vladi, proti Poljakom in proti

Hohenwartovcem, ki so ga vsi odklonili, ter dobila s pomočjo Mladočehov in nekaterih drugih popularnosti željnih in potrebnih frakcij zanj tudi res večino. Vladi se je sicer posrečilo, najti pri specialni debati večino, ki se je izrekla za to, da naj se predlog vrne znova davčnemu odseku, toda eklatantnega poraza svojega ne more utajiti in tudi tega ne more utajiti, da se je baš pri gospodarskem uprašnji razdvojil gospodarski kartel, ki je bil glavna zaslomba gospodarske politike grofa Taaffeja.

Tudi z druge strani je bila ta epizoda zanimiva. Poljaki so se predlogu odločno upirali, ne-navadno odločno, in ako spravimo to odločnost v zvezo z nekaterimi drugimi dogodbicami v državnem zboru, nam je prav lahko soditi o razmerji, katero je zavladovalo mej nemško levico in Poljaki.

Iz začetka bili so Poljaki zelo uneti za nemško-poljsko zvezo, toda zdaj se je mlada ta ljubezen močno ohladila. Razvoj in napredek tega nasprotstva kazal se je posebno jasno v državnem zboru in v vodilnih organih nemških in poljskih. Poraz Poljakov gledé decentralizacije državnih železnic, Poljakov odpor proti ministru Gauču in zadnjič uprizorjeni borzni škandal bili so povod nemškim listom, da so začeli zbadati poljski klub; nemško-liberalni poslanec Neuwirth očital je v državnem zboru Poljakom, da je država žrtvovala za pasivno Galicijo dosti več milijonov, kakor za katerokoli kronovino ter skušal osmešiti liberalnega Poljaka Szczepanowskega. Nemška levica pritrdjevala je Neuwirthu glasno, a ko je na to Szczepanowski z vso strastjo koleričnega svojega temperamenta odgovarjal Neuwirthu in z ostrimi besedami napadal levico, ploskali so mu tovariši njegovi tako frenetično, da je bil vsakdo hipno prepričan o velikem pomenu te kontroverze. Takisto, kakor ta prizor, svedoči tudi ostri prepri, ki ga je imel poljski poslanec Rutkowski z levičarjem dr. Russom, da so Poljaki nekako disgustirani nemško-poljske zveze. Ako še omenimo tistih člankov, ki jih je priobčil najognejvitejši prvoborilec nemško-poljske zveze dr. Madeyski v „Czasu“, kjer pravi, da nemška levica še ni dala poročtev, na podlagi katerih bi se dala sklepati kaka zveza, smo pač dovolj podprli svoj nazor, da sta si danes nemška levica in poljski klub bolj nasprotna, nego sta si bila tedaj, ko

se je sešel novovoljeni državni zbor, celo bolj, nego je grofu Taaffeju ljubo.

Izza parlamentarnih kulis se čuje, da se je vodja konservativcev poljskega kluba dr. Kozlovski v zvezi z demokrati, katere vodi Szczepanowski, dogovarjal s Hohenwartovim klubom in z Mladočehi, da bi ti elementi sestavili močno avtonomistično stranko, da je pa grof Taaffe takoj odločno posegel vmes in se izjavil, da mu tako nagla izprememba parlamentarnih razmer ni po volji. Grof Taaffe uplival je na Hohenwartov klub in na Poljake ter res dosegel, da so se pogajanja začasno ustavila; obljubil je baje za to uslugo, da ne bode nobeden nemški liberalec ustopil v kabinet, niti sploh dobil kako važnejšo službo v ministerstvu.

Te posamnosti svedočijo, da so vse stranke do dobrega spoznale nemožnost ohraniti i nadalje sedanje parlamentarne razmere, vse želé, da se situacija razjasni in kakor kaže, se bode to tudi zgodilo, ali ne tako, kakor želi nemška levica, niti tako, kakor želi grof Taaffe, ki sicer nemške levice ne ljubi, a se boji, da bi prešla v opozicijo proti njemu. Z ozirom na to je pač razumno, zakaj se je zadnji čas napovedala „politika potrpežljivosti“.

Državni zbor.

Na Dunaji 25. novembra.

Prva večerna seja tekočega zasedanja bila je jedna najzanimivejših in ne manj poučna. Že zgodaj bile so galerije in lože, pa tudi stoli poslancev toli zasedeni, kakor so navadno le v najvažnejših trenutkih. Vse je komaj pričakovalo izida odločnega koraka Mladočehov in na vse možne načine razpravljal njegov smoter.

Oni pa dosegli so, kar so hoteli: strli so kartelno večino, ono večino, katere sta se tudi Hohenwartov in poljski klub toli vestno držala, zajedno pa sprli levico z vlado in odločili jo popolnem od članov stare desnice. Gotovo pa je istina začasnega poraza vlade pokazala, da je mala skupina Mladočehov prav tehten jeziček na tehtnici zbornični, kateri treba tedaj vedno upoštevati.

Ob 6 $\frac{1}{2}$ uri na večer otvoril je predsednik Smolka 22. sejo tekočega zasedanja. Navzočih bilo je 300 poslancev in vsi ministri.

LISTEK.

Kneginja Ligovska.

(Odlomek romana M. J. Lermontova, poslov. Vrbancov.)

(Dalje.)

IV. poglavje.

Pečorin se ni čudil, da so ga tako odločno odslovili, kakor si to lahko sami mislite. Pričakoval je, da se stvar tako razmota in tega tudi želel. Odpravil se je na Morsko. Sani so hitro švignile po škripečem snegu; jutro je bilo megleno in obetalo je, da bode kmalu južno vreme. Na mnoge prebivalce, ki so preživeli otročja leta v drugih krajih, čudno upliva tukajšnje podnebje. Nekako žalostno ravnodušje, podobno temu, s kakeršnim se naše severno solnce obrača od nehvaležne zemlje, ukrade se jim v srce in vsi njih življenski organi nekako otrpnejo. Tako se je počutil tudi Pečorin. Nepričakovan uspeh je venčal njegovo lahkomišno podjetje in on tega ni bil niti vesel. V tem trenutku srce njegovo ni bilo sposobno za naidušenje, um pa ne za premišljevanje. Čez nekaj minut imel

je videti žensko, o kateri je neprestano sanjal nekaj let, s katero ga je vezala preteklost, in za katero bi on dal svojo bodočnost, ali srce njegovo ni trepetalo od strahu, nepotrpežljivosti in upanja. Nekaka mučna omamljivost, nekaka motnost in okornost v mislih, ki so kakor težki oblaki obdajali um njegov, napovedovale so bližajoči se duševni vihar. Spominjajoč se prejšnje živosti jezil se je na sedanjo mirnost.

Sani njegove ustavile so se pred veliko bišo. Stopil je iz sani in prijel za kljuko pri durih. Predno je odprl, je minuloost kakor sanje se oživela v njegovem spominu, različna čuvstva so se nepričakovano prebudila v mislih njegovih. Ustrašil se je glasnega bitja srca, kakor se ustrašijo zaspani mestni prebivalci, ko zaslišijo po noči biti plat zvona. Kaj je on nameraval, bal se in upal, to ve samo Bog, ali kakor se je videlo, pripravljen je bil storiti odločen korak, dati novo smer življenju svojemu. Naposled so se odprle duri in počasi je korakal po širokih stopnicah. Na uprašnje vrtnarjevo, kaj da želi, je odgovoril: „Je li doma kneginja Vera Dimitrijeva?“

— Knez Štefan Štefanovič je doma.

„In kneginja?“ ponovil je Pečorin.

— Tudi.

Pečorin povedal je vratarju ime svoje in ta ga je šel naznaniti.

Skozi pol odprte duri je Pečorin radovedno pogledal v sobano, kakor bi hotel po opravi sob uganiti, kakšno je gospodarjevo družinsko življenje. Ali v Peterburgu so vse sobane podobne druga drugi, kakor tudi nasmehljaji in pozdravi. Samo kabinet včasih more razkriti domače tajnosti, ali kabinet je ravno tako nepristopen za postranske obiskovalce, kakor srce. Ali že iz pogovora z vratarjem je Pečorin sklepati mogel, da je glavna oseba v hiši knez. „Čudno,“ pomislil je, „vzela je starega, neprijetnega in navadnega človeka prav le zato, da bi delala po svoji volji. Kaki smoter je pač morala imeti, če je zamenila robstvo z robstvom. Kaj je temu krivo? ... No, ljubiti ga ne more, staval bi glavo.“

To trenotje prišel je vratar in rekel:

— Knez je v salonu, prosim ustopite.

S počasnimi koraki šel je Pečorin skozi sobano. Pogled mu je bil mračen, kri mu je silila k srcu. Čutil je, da je pobledele, ko je stopil čez prag

Prvi govornik k dnevnemu redu dr. Masaryk obrača se proti dr. Plenerju, ki je Mladočehom oponašal, da se njihov pritisk na pospešitev njegovega predloga ne strinja s parlamentarnimi običaji. Govorniku merodajen je socialno politični pomen predloga. Sicer tudi davčno politični moment isti dr. Plener slabo zagovarja. Kar se pa tiče mejsebojnega položaja posameznih strank kartela in potrebe osnove stalne večine, izjavlja, da se njegovi pristaši zanjo unemali ne bodo. Slednjič nasvetuje resolucijo, da vlada, kakor hitro možno, predloži svoj načrt davčnega preustroja.

Posl. Steinwender izjavlja, da bode njegova stranka glasovala za Plenerjev predlog, češ, da dejanski olajšuje breme malih obrtnikov.

Naslednji govornik dr. Steinbach omeni, da on radi tega ni stavil posebnega predloga, ker se je proračunski odsek v veliki večini izjavil, naj se načrt o preostroju davkov predloži celokupno. Vidi se mu, da Plenerjev načrt niti levici sami ne ugaja, kakor tudi drugim strankam ne, izimši Mladočeha, kateri stoje v tem popolnem na svojem stališču. Dobro je, da se zniža davek, a jednostransko se to ne sme storiti pred običim preustrojem, drugače imamo zopet primankljaj. Borzni davek ne bode mogel vsega pokriti. Jedino pravično bi bilo, da se zviša davek za višje razrede in uvede progresiven sistem. Vlada sama pa se ne strinja s Plenerjevim predlogom.

Posl. Herold razjašnjuje razmere mej vlado in toli obožavano levico in meni, da se bode sedaj vlada pač morala braniti svojih prijateljev (?), zveze mej Mladočehi in levico se pa vendar še ni bati. Pokazalo se je sedaj, kake vrednosti je kartelna zveza; niti jedinstvi v gospodarskih uprašanjih ni v njej, kaj še le v drugih?!

Taka večina se pač ne more dolgo držati; zgodovina tega jedinega predloga dokazala je dovoljno puhlost take zveze. Mladočehi pa bodo vedno tirali politiko proste roke. Dotlej, dokler se narodu njihovemu ne da zadoščenja, dotlej ne bode možno učvrstiti parlamentarnih razmer.

Živahno odobravanje na klopih Mladočehov podkrepilo je to, kakor tudi že prej Masarykovo izjavo.

Posl. Pattai predlaga pristavek k prvi točki predloga v zmislu progresivnega načrta, kakor da je nasvetoval finančni minister.

Grofu Hohenuwartu vidi se položaj zbornice čuden. Doslej povdarjalo se je vedno, da je treba zavrniti primanjkljaj — in to na vsak način. Desnici v zvezi z vlado posrečilo se je napraviti ravnotežje z dolgoletnim naporom, zdaj pa hoče nekaj toli skrbna levica uničiti ves trud.

Ko se je predlog stavil prvič, imela je država preostanka 4 milijone, a tudi danes ni položaj ugoden. Poročevalec sam, ki je bil doslej toli previden, postal je lahkomisljen, le da se vsprejme njegov predlog. Klub, kateremu je govornik na čelu, bode glasoval proti predlogu.

— Posl. Kajzl zagovarja predlog in ga utemeljuje z istinitim olajšanjem bremen malih obrtnikov, kar je mnogo vredno. Državni zaklad ne bode se zaradi tega zmanjšal v toliko, kakor se trdi in vendar se ugodí premnogim davkoplačevalcem, ki

v salon. Mlada ženska v jutranji atlasni obleki in čipkasti čepici sedela je brezskrbno na divanu. Poleg nje je sedel na naslonjaču v mundirnem fraku debel, plečast gospod, z velikimi očmi, zalitimi s krvjo, ki se je držal močno na smeh. Pri oknu stal je pa drugi v kratki suknji, precej suh, s kratko ostrizenimi lasmi, uvelimi lici in jako neprijetnim obrazom. Pregledoval je časopise in še obrnil se ni, ko je ustopil mladi častnik. To je bil knez Štefan Štefanovič. Mlada ženska je vstal z nejasnim pozdravom, potem je pa šla h knezu in rekla:

— Mon ami, tukaj je gospod Pečorin, star znanec naše rodbine... Monsieur Pečorin, tukaj Vam predstavim svojega moža.

Knez je vrgel časopise na okno, pokonil se, hotel nekaj povedati, pa so mu le jecljajoče besede prihajale iz ust.

— Res mi je jako prijetno... pozdraviti... prijatelja moje žene rodbine... veseli me... da ste bili tako prijazni... Vaša mati je tako ljubeznjiva ženska... imel sem čast včeraj biti pri njej.

„Mati s sestro je hotela sama danes priti k nam, pa je malo bolna in je meni naročila, da naj Vam sporočim njen pozdrav. (Dalje prih.)

bodo z veseljem vsprejeli vsaj malo zboljšanje svojega položaja.

Načelnik poljskega kluba, vitez Jaworski, izjavi, da se strinja s finančnim ministrom in nasvetuje, da se predlog izroči davčnemu odseku, utemeljujoč, da se je doslej premalo pretehtoval.

Z velikim naporom se je ustanovilo ravnotežje, katero se ne sme tako lahkomisljeno podreti. Davčni odsek naj se peča s Plenerjevim predlogom in naj ga dobro preudari predno ga predloži.

Posl. Dyk zagovarja predlog in nasvetuje resolucijo, da se zajedno z olajšavo pridobitnega davka vlada peča i z olajšavo bremen manjših posestnikov in primerno zniža zemljiški davek.

Dalje ugovarja še posl. Abrahamowicz Plenerjevemu predlogu, mej tem ko ga skuša zagovarjati dr. Menger. Konečno se obrača poročevalec dr. Plener proti finančnemu ministru, ki ne spolnuje svojih obljub in proti grofu Hohenuwartu, kateremu predbaciva njegovo stališče ob preustroju davkov v letih 1877. in 1878. Slednjič še jedenkrat priporoča svoj predlog.

Proti nasvetu Jaworskega zmagali so Mladočehi z levico proti Hohenuwartu in Poljakom z 166 proti 126 glasovi in sklenilo se je, da se prestopi v podrobno obravnavo.

Seja se na to ob 12¹/₂ uri po noči mej običim nezadovoljstvom desničarjev zatvori.

Politični razgled. Notranje dežele.

V Ljubljani, 27. novembra.

Državni zbor.

Debata o Plenerjevem predlogu, ki se nadaljuje v državnem zboru, vznemirja bolj in bolj vse stranke, zlasti pa nemško levico, ki bi najraje glasovala proti lastnemu svojemu delu, samo da se ne zameri vladi. Mladočehi uprizorili so to zadevo izredno spretno in med levico in Poljake, ter med levico in vlado zabili zagovzdo, katere ne bode tako hitro odpraviti in vsled katere bode moral predlagatelj Plener, ki je bil že povsem pripravljen zasedati ministerski fotelj, zopet nekaj časa počakati.

— V specialni debati stavil je posl. Pattai predlog, da naj se svota, ki se bode odpustila od dohodarine, pokrije z dokladi za tiste davkoplačevalce, ki so v visokih razredih in katerih je komaj 12000. Posl. Fries je pa predlagal, da se vrne oba iniciativna predloga davčnemu odseku, kar je obveljalo. S tem je vsa stvar zopet zavlečena. V tej isti seji izročil je posl. Povše kranjske kmetijske družbe peticijo za znižanje solne cene. Peticija se je v rešitev odstopila gospodarskemu odseku.

Poljaki o položaju.

Znani poljski list „Nowa Reforma“ priobčil je te dni „s kompetentne strani“ došel mu dopis o sedanjem položaju, v katerem pravi tako: „Položaj je resen, jako resen. Princip „politika proste roke“ ni v praksi obveljal. Levica postala je nestrpna in začela ruvati proti Poljakom. Znani članki „Nove Preše“ in nemško-liberalno postopanje gledé decentralizacije so nas osvedočili, da imamo močnega sovražnika, ki deluje za kulisami, v kabinetu in še na višjih mestih, kjer ima iz prejšnjih časov dovolj privržencev.“ — „Nove Reforma“ opozarja poljski klub, naj nikar ne pozabi da mu je na vsak način varovati slovanske elemente v Avstriji in naj svojo taktiko uravna po tem.

Staročehi

postali so klaverni in malobesedni, menda so končno vendar le spoznali, da je bila usoda, ki jih je zadela, pošteno zaslužena. Za te dni določen je bil občen shod staročeske stranke, a ker so se odločilni faktorji vsled poraza pri volitvah v deželni kulturni svet zbal, da bi se shod res izrekel za odložitev mandatov, so si vso stvar premislili in obdržé mandate, shoda pa ne skličejo. Kdo bi bil mislil, da bodo Staročehi kdaj tako globoko padli. Nekaterniki priporočajo, da bi Staročehi odložili mandate, ker bi se s tem znebili dolžnosti glasovati za punktacije, a večina se temu še ni udala.

Vnanje države.

Giers v Berlinu.

Ruski minister vnanjih rečij peljal se je iz Pariza naravnost v Berlin, in bil ondu dostojno vsprejet. Jeli ima njegovo potovanje kak političen namen, je težko soditi. Nemci upajo, da znači ta obisk približanje Rusije k Nemčiji, kar pa ni posebno verjetno. Sicer se pa o Giersovem obisku tako malo čuje, da bi skoraj vse to govorjenje zmatali za prazno ugibanje. — Nemci naglašajo zlasti jedno, da namreč Francija vzlic velikanski svoji finančijelni moči baje ne podpira Rusije tako izdatno, kakor bi to lahko storila in da skuša zato Rusija odstraniti in premostiti nasprotstva, ki so mej njo in Nemčijo.

Nadžkof pred sodiščem.

Kakor smo o svojem času že javili, pisal je nadškof Gouthe-Soulard bogočastnemu ministru raz-

žaljivo pismo, ker je bil minister naprosil duhovništvo, da naj ne prireja več romarskih vlakov. Minister tožil je na to nadškofa in ta je bil obsojen na 3000 frankov globe. Da je ta afera vzbudila velike pozornost, je samo ob sebi umevno. Francoski listi odobravajo postopanje vlade, ker je s tem pokazala, da se se dá ugnati v kozji rog. Radikalni listi zahtevajo odločno, da je ločiti cerkev in državo. „Figaro“ zatele je zbirati miloščino, da se poplačajo globa in pravdni stroški.

Brazilija.

General Fonseca, ki je po odhodu cesarja Dom Pedra postal predsednik republike in se pred kratkim polastil celo diktature, primoran je bil vsled ustanka v nekaterih provincijah odpovedati se usurpiranemu dostojanstvu. Na mesto Fonsece prevzel je dosednji podpredsednik general Floriano Peixoto predsedništvo republike in sestavil novo ministerstvo. Gledé ustanka v Rio Grande du Sol se še nič natančnega ne vé, a bržkone bode ta provincija ohranila svojo neodvisnost.

Dopisi.

Iz Ljubljane 24. novembra. [Izv. dop.]

Pred dvema mesecema — se nam zdi — ste poročali, da je neki Mladočeh pri pohodu Ljubljane izrazil svoje začudenje nad tem, da ima Ljubljana skoro povsodi le nemške napise ali vsaj na prvem mestu. Prijatelji smo ves čas premišljali, kako bi se dalo tej nepriliki odpomoči. Res se v novjšem času dobe tudi le slovenski napisi, pa to so le redke prikazni. Prišli smo torej do sklepa, da Vas prosimo, da izročite Ljubljanskim narodnjakom sledeči nasvet v pretres. Gotovo bi se dalo doseči, da to ali ono društvo, morebiti „Slovensko društvo“ ali v teku nekaterih let „Mestna hranilnica“ ali katero koli društvo sklene, da bode dajalo dotičnim trgovcem in posestnikom, ki imajo le nemške napise in so narodnjaki, gotovo častno darilo, če to izpremene, kajti prepričani smo, da jih večina le iz malobrižnosti ne izpremeni svojih napisov, češ, če so bili toliko časa dobri, bodo pač še naprej. S tem bi se vendar nekoliko spodbudili in gotovo bi jim ne bilo vse jedno, če so pozneje v slovenskih novinah s pohvalo omenjeni ali ne. Tudi bi morda ne škodovalo, ko bi nekateri gg. sestavili imenik slovenskih in sploh slovanskih tvrdk — saj bi to ne bilo težko — in jih za mal denar prodajali. Seveda bi tu gg. à la Dreise itd. izostali! To bi gotovo tudi hitro po deželi in v mestu razširjevalo slovenske napise in narodno zavednost. — Kakor čujemo, misli „Mestna hranilnica“ v novem stanovanju napraviti le slovensk napis. Tako je prav! — Še neko reč! Nemško drsalno društvo ima, kakor znano, pod Tivolijem v najemu mestni ribnik. Ali bi ne kazalo, da se mu to — seveda, če pogodba drugače ne določuje — oddaja le proti pogoji, da napravi tudi slovenske napise in izdeluje slovenske karte za ude? Ali bi morebiti sploh ne kazalo ustanoviti slovensko drsalno društvo? Udov bi gotovo ne manjkalo, le podjetnikom je treba energije! Torej „videant consules, videant!“ — Morebiti bi bilo tudi dobro, ko bi kak odbornik v mestnem zboru še jedenkrat stavil predlog, da se spremene tabljice za imena ulic in trgov, da je slovensko ime zgoraj in da se sploh drugače imenujejo nekatere ulice in trgi. Kajti kdo ne vé, kako lepa cesta se po Beethovenu imenuje, kako grde ulice so po Vodniku imenovane; vsak vé, kakšen je Preširnov trg itd. brez konca! Žal sploh, da je ta predlog propadel želani ali kedaj je to bilo! Morebiti pa letos prodere! Mesto bi takoj dobilo drugo lice! — Uglejmo se v vrle naše češke brate, ki so pred kratkim sklenili napraviti v Pragi zgolj češke tablice.

Z Dunaja 25. novembra. [Izv. dop.] Včeraj

24. t. m. nastopil je tu slavni goslar-umetnik Ondříček v drugem (zadnjem) koncertu. Velikanska dvorana glasbenega društva napolnjena bila je do najzadnjega prostora. Uspeh mojsterske igre bil je povsem izvanreden. Dunajsko razvajeno in sicer hladno koncertno občinstvo bilo je naudušeno, kakor se že dolgo ne pomni. Po prvi točki, „Ernstov koncert za gosli“, skladba, ki se prišteva najtežjim, sledilo je burno, več minut trajajoče ploskanje. Istotako, rekel bi, še pomnoženo odobravanje čulo se je po prekrasni Beethovnovi Es-dur sonati op. 12. Občinstvo ni tako dolgo mirovalo, dokler ni tretjega dela ponavljal. S kratka, češki umetnik pokazal je tudi včeraj, da se po vsi pravici prišteva največjim virtuozi zedanje dobe. — Na

prvih imel je pri koncertu pripet red, katerega je dobil povodom sadnjih dvornih slavnostij kot modelovalec slavnostnega koncerta.

Zagorje ob Savi 24. novembra. [Izv. dop.] Kakor znano, priredila sta „Bratno društvo“ i „Sokol“ v nedeljo v prostorih podstaroste gosp. Weinbergerja tombolo s petjem in plesom, h kateri je prišlo toliko občinstva, da so bili vsi prstori prenapolnjeni.

Po tomboli so zapeli štiri pesme naši vrli pevci, katerim je ta večer tudi pomagal s svojim lepim glasom učitelj s sv. Gore gosp. Mečan. Peli so izborno, posebno „Siroto“, pri kateri je nas gospica Kodra očarala in se je morala pesem na splošno zahtevanje ponoviti.

Po potju je bil ples, ki je trajal do ranega jutra.

V nedeljo se je vsakdo lahko prepričal, kako lepo napredujejo naši društvi.

Iskrena zahvala zatorej onim, kateri jima po svoji moči na kakoršnikoli način pripomorejo k napredku in so ob enem uljudno naprošeni, da tudi nadalje ostanejo tako naklonjeni obema društvoma.

Da smo pa bili tudi zadovoljni, kar se tiče jedil i pijače, skrbel je gosp. Weinberger s svojo soprogo in štejejo si v dolžnost, se jima za izvrstno postrežbo tem potom zahvaliti.

Reditelj temu večeru je bil brat Zimmermann.

Iz Jesenic 23. novembra [Izv. dop.] Pred kratkim poročal sem, da se tukaj ljudstvo splošno jako zanima za ustanovitev požarne brambe. Čudili so se nekateri tej notici, ker niso mogli verjeti, da bi se na Jesenicah sploh moglo kaj takega ustanoviti. Sedaj res ni bilo nobenega društva in društvenega življenja, toda kar ni bilo, se lahko popravi. Kamen izpuščen s hriba drvi naprej, in tako je tudi z omenjeno stvarjo. Iz besedij postala so dejanja. V veseli družbi nabralo se je že pred jednim mesecem do trideset goldinarjev v namen ustanovitve požarne brambe. V nedeljo t. j. 22. t. m. napravil je začasni odbor tombolo s petjem in godbo pri g. Hrovatu. Ljudstva došlo je toliko, da so bile vse zgornje sobe zasedene, rekel bi prenapolnjene. Želeti je le, da bi bil v prihodnje uzornejši red ter da bi se petje ne motilo s prosto zabavo.

Dosti je imela občina Jesenice v zadnjem času izdatkov, kar nam je v nagovoru povedal trški odbornik g. Repe. Zidalo se je novo župnijsko poslopje, sedaj se ravno prireja novo pokopališče in dele se gozdi. Hočemo pa ustanoviti tudi ognjegasnno društvo, katero je jako potrebno v obrambo našega imetja. V ta namen priredilo se bode več veselice, katerih čisti dohodek je namenjen ustanovitvi požarne brambe. — Veselice so se udeležili tudi gg. uradniki iz tovarne na Savi in s tem znatno pripomogli do večjega dohodka. Akoravno ima ustanovni odbor dosti troškov, zlasti za nakup in pripravo tombole, je vendar čistega dobička ostala znatna svota.

Omeniti mi je še, da je bil prouzročitelj veselice g. A. Schrey, ki je za napredek sploh jako vnet. Ne manjka pa tudi drugih mož, ki so za napredek. Poizvedujejo tudi že, kako bi se napravila in koliko bi stala električna razsvetljava. V novih fužinah na Savi uporabljajo le električno razsvetljava in če bi se dovolilo od tam napeljati električni tok, ali bolje rečeno gonilno moč Save, bi kmalu morda Jeseničani imeli izvrstno pa tudi ceno razsvetljava. Kaj pa v Ljubljani v deželnem gledališču? Zdaj bi Vam električna razsvetljava dobro služila v času skoraj neprezorne megle.

Domače stvari.

— (Povodenj preti barjanom) vsled neprestanega deževanja zadnjih dnij. Včeraj kazal je vodomerni kol pri Šentjakobskem mostu 230 m nad normalnim stanjem vode. Če se Ljubljana vzdigne še za 20 cm, potem je povodenj na barji gotova. Ker se je danes nekoliko zjasnilo in nehalo deževati je upanje, da je najhuja nevarnost odstranjena. Navzlic temu je Ljubljana od včeraj narasla toliko, da je močvirje na nekaterih krajih že preplavljeno. Danes opoldne kazal je vodomerni 245 m nad normalom.

— (Poroka.) Včeraj poročila se je gospodična Izabela Ahačič, hčerka Ljubljanskega odvetnika g. dr. Karola Ahačiča z gosp. Leopoldom Schleyerjem c. in kr. stotnikom v generalnem štabu v Přemyslu.

— (Železna ograja pri Vodnikovem spomeniku) se bode kmalu vendar postavila. Izdelal jo je g. Šprajcar. Danes so pričeli kamnoseki potrebna dela. Tako se bode spomenik dogotovil popolnoma, kajti ograja bila je potrebna že iz početka in je le škoda, da se ni postavila toliko časa, kajti sledovi tega opuščenja se bodo menda dolgo ali pa vedno poznali na podnožji spomenikovem.

— (O Tržaški cesti) od Ljubljane do Vrhnike dohajajo nam pritožbe, da se nasiplje na tak način, da težek voz ne more naprej. Nasuje se po vsej širini ceste okrogli gramoz osobito na klanjcih, da morajo ljudje najemati priprego, da mogó zvoziti naprej iz debelega gromoz. Pri vsakem klanjci imajo vozniki te neprilike in nepotrebne stroške. Temu bi se vendar dalo na kak način priti v okom.

— (Župnikom pri Devici Mariji v Polji) pod Ljubljano imenovan je g. Matija Kolar.

— (Družbi sv. Cirila in Metoda) se poroča o sijajnem ustanovnem zborovanju podružnice „Laški trg in okolica“. Dasi pri tamošnjih razmerah ni bilo misliti na splošno zanimanje, prekosil je vspeh vendar vse nade. Velikanska, za zborovanje pripravljena dvorana je bila natlačeno polna, tako da so pozneje prihajajoči dobili komaj prostora. Zlasti obilno je bilo tudi zanimanje mej kmetskimi ljudstvom, ki je pri tej priliki pokazalo, da je prešinja goreča ljubezen do naroda, ki jo je treba vzbujati na verski podlagi našega ljudstva. — Zborovanje so počastili s svojo navzočnostjo gostje Celjani z izvrstnimi pevci, ki so pri prosti zabavi pomagali domačemu mešanemu zboru popevati krasne pesnice. — Da, dan ustanovitve podružnice je bil za Laške Slovence — kakor se nam zagotavlja — dan veselja, kot ga že leta in leta ni bilo v onem kraju. — Vsakega rodoljuba mora veseliti plodnosni upliv naše družbe po vseh krajih slovenske domovine.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

— (Akad. društvo „Triglav“ v Gradcu) priredi v soboto dne 28. t. m. svoje III. redno zborovanje v zimskem tečaju 1891/92 l. s sledečim vspehom: 1.) Čitanje zapisnika. 2.) Poročilo odbora. 3.) Poročilo revizorjev a) blagajne, b) knjižnice. 4.) Poročilo odbora „ad hoc“. 5.) „O pomankljivosti človeških čutil in mankujočih čutil človeka“. Fiziološka razprava, čita drd. med. A. Schwab. 6.) Slučajnosti. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Lokal: Steinfelder Bierhalle. Ustop imajo le redni udje.

— (Najvišje darilo.) Za posestnike v Dolici na Koroškem, katerim je toča letos budo pobila in napravila silno škodo, daroval je cesar iz svoje zasebne blagajnice vsoto 800 gld.

— (Pri občinskih volitvah na Koroškem) zmagali so Slovenci v Kotmari vesi v dveh razredih in imajo osem odločnih narodnih odbornikov, nasprotniki pa samo štiri. Tudi v Vetrinjah pri Celovci spravila je slovenska stranka dva odbornika in tri namestnike v občinski zastop. Na Zihpoljah neso mogli Slovenci prodreti vsled silnega pritiska nasprotnikov. Proti nepostavnemu postopanju pritožili so se slovenski volilci pri deželni vladi, a težko, da bi kaj pomagalo.

— (Komisija za uravnavo Drave na Koroškem) vozila se je početkem tega meseca po raznih krajih po Dravi od gornjega Drauburga do Velikovca, da se prepriča na lici mesta o potrebnih delih. V tej komisiji bil je poleg tehničnih moči jeden zastopnik deželnega odbora, dva zastopnika deželne vlade in pet deželnih poslancev.

— (Imenovanje.) Justični minister imenoval je notarskega kandidata v Trstu g. Rudolfa Starka uotarjem v Kanalu na Goriškem.

— (Vitez Reya pl. Casteletto,) dvorni svetnik pri namestništvu v Trstu, stopil je v pokoj. Bil je miren in prijazen mož in ni bil načelni nasprotnik Slovencev.

— (Prekmorska pošta.) Iz Pulja se poroča, da bode pomorski oddelek državnega vojnega ministerstva odposlal pošto za vojno ladijo „Fasano“, ki potuje okolu sveta, dne 2. decembra preko Lisbone v Montevideo, kamor bode dospela baš okolu Božiča. Kdor ima torej kacega sorodnika ali znanca na tej ladiji, naj se ravna po tem razglasu.

— (Kožna bolezen na parklji in na gobcih) razsaja po najnovejših uradnih poročilih še vedno na Hrvatskem, Štajerskem, Koroškem in v Primorju v mnogih okrajih in občinah.

— (Trtna uš) je okužila do zdaj po poročilih ministerstva za poljedelstvo že 201 občin v 24 okrajnih glavarstvih in 7 kronovinah naše državne polovice. V novjšem času so jo zasledili tudi v Znojmskem okraju na Moravskem. Najbolj je razširjena v Tržaški okolici, kjer je že vse vinograde okužila. Tudi na Kranjskem je že nad polovico vinogradov (53%) infektovanih, na Štajerskem pa le 16%, v Istri 15% in na Goriškem 6%. —

— (Vojaški begun.) Avstrijski vojaški begun Franc Gril prišel je v Verono, ko se je deset dni skrival po gorovjih.

— (Jugoslavenska akademija znanosti in umetnosti v Zagrebu) je izdala zopet dve zelo važni knjigi, namreč XXII. zvezek zbornika „Monumenta spectantia historiam Slavorum meridionalium“ in XXIV. zvezek „Starin“. V prvem je natisnjenih 391 listin iz beneškega arhiva, ki se tičejo zgodovine južnih Slovanov, torej tudi Slovencev, v letih 1453—1469, t. j. iz tiste dobe, ko je bilo propalo bosensko kraljestvo in so Turki razširili svojo oblast čez vso Hrvatsko. — V Starinah pa se nahaja mej drugim zgodovina izdavanja cerkvenih glagoljskih knjig 1620—1648 po listinah vatikanskega arhiva in pa prebogati zapisniki iz dnevnika Marina Sauuda, 1526—1533, kateri se tičejo v prvi vrsti slovenskih dežela.

— (Vesti o suspenziji notarja Paveliča v Koprivnici) so bile pretirane in deloma popolnoma neistinite. Izneverjenje sirotinskih denarjev in mnogo družega je popolnoma izmišljeno. Suspendiran je Pavelič iz povsem drugih razlogov. Proti razširjevalcu teh vesti, bivšemu svojemu koncipijentu, ki je delal iz sovraštva do Paveliča, uložil je baje notar kazensko ovadbo.

— (Električna razsvetljava v Varaždinu.) Mestni zastop Varaždinski sklenil je v svoji zadnji seji principijelno, da se uvede električna razsvetljava v mestu. Dosedanja slaba razsvetljava s petroljem veljala je 4500 gld. na leto, električna razsvetljava pa bode veljala po razsodbi strokovnjakov 5200 gld. torej le neznatno več. Nekateri so hoteli, da se uvede plin, vendar so zmagali privrženci napredka in utegne torej biti Varaždin prvo mesto na Hrvatskem, ki bode imelo popolno električno razsvetljava.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Varšava 26. novembra. Iz raznih krajev Rusije poroča se o hudih zametih.

Rim 26. novembra. Kralj in kraljica došla sta danes in bila toplo vsprejeta.

London 26. novembra. Po Peterburških poročilih bil je Giers pooblaščen izjaviti cesarju Viljemu, da odnošaj mej Rusijo in Francosko nema družega namena, nego da ohrani evropski mir.

Dunaj 27. novembra. V večerni seji budgetnega odseka avstrijske delegacije vsprejet ves ekstraordinarij in ordinarij. V debati razjasnil je državni vojni minister, da ne ugovarja proti pouku poljskega jezika na vojaških izobraževališčih in ga bode kolikor mogoče podpiral, pač pa ugovarja, da bi se rabila poljščina kot poučni jezik. — Razpuščenje Jozefinske akademije je nepopravljiva napaka, ker se bodo Ogri protivili, da se zopet reaktivira. Vojna uprava stavila bode zmerne zahteve glede zgradbe vojašnic. Garancija za uporabo mora biti štiridesetletna, mestu petnajstletne. Sedanje norme pri zgradbah vojašnic ne zadostajo niti graditeljem niti vojaškemu erarju. — V plenarni seji državnozborske delegacije govoril je Zallinger o papeževem uprašnji, omenjajoč rimske dogodke poslednjega časa. Ideja samostalnosti cerkve se ne da zadržati s topovi in je mejnarodno katoliško upašanje, ne pa samo italijansko. Papeževa zahteva popolne suverenitete na svojem ozemlju je legitimna in zaslonba vse legitimnosti. Sues upraša, se li ujemajo Zallingerjeve izjave z ohranitvijo miru. Politika sedanjosti mora biti politika vzajemnih odpovedi. Evropska vojna pomnožila bi le gospodarsko nadvladanje severne Amerike. Demmel in Falkenhayn izrečeta mej odobravanjem Kalnokyu svoje in svojih somišljenikov popolno zaupanje. Poročevalec Windischgrätz izraža svojo osebno simpatijo za ideje Zallingerjeve in se nadeja, da bode Italija sama mirnim potom rešila upra-

